

Puola, Slovakia, Tshekki ja Unkari liittyvät EU:hun toukokuussa 2004 ja pyrkivät lähestymään kehittyneempien maiden elintasoja. Niiden keskeisin haaste on saavuttaa samanaikaisesti tasapainoinen julkinen talous, tuottavuuden kasvu ja korkea työllisyys. Lähestyminen tapahtuu todennäköisesti hitaammin kuin virallisissa skenaarioissa.

Jaromir Cekota työskentelee tutkijana UNECESSa, joka on YK:n alainen Euroopan talouskomissio.

Työllisyys- ja tuottavuusnäkymät Visegrad-maissa EU:hun liittymisen jälkeen¹

Jaromir Cekota
Economic Affairs Officer
Economic Analysis Division,
UNECE, Geneva

Tässä artikkelissa tarkastellaan reaalitaloudellisen kehityksen näkymiä EU:n jäseniksi liittyvien neljän maan (Puola, Slovakia, Tshekki ja Unkari) muodostamassa Visegrad-ryhmässä (V-4). Ryhmä muodostettiin Unkarin Visegradissa helmikuussa 1991 tavoitteena harjoittaa yhteistyötä eri aloilla (ulko- ja sisäasiat, koulutus, tie-

de ja teknologia, infrastruktuuri, ympäristö, monenlaiset rajojen yli ulottuvat ohjelmat). Neljä Visegrad-maata kattavat noin 88 % kahdeksan

¹ Kirjoittajan näkemykset ovat hänen omiaan eivätkä edusta UNECE:n sihteeristön tai sen jäsenmaiden virallista kantaa. Suomennos: Heikki Taimio.

EU:n jäseneksi liittyvän entisen kommunistimaan väestöstä ja BKT:stä.² Kaikilla niillä on kunnianhimoisia suunnitelmia tavoittaa EU:n keskimääräinen elintaso parissa vuosikymmenessä. Nämä tavoitteet ovat heijastuneet Visegrad-maiden jäseneksi liittymistä edeltäneissä ohjelmissa ja muissa virallisissa asiakirjoissa. Niiden tähänastisen tosiasiallisen menestyksen ja suoritettujen talouspoliittisten toimenpiteiden valossa lähestymisprosessi tulee todennäköisesti tapahtumaan suunniteltua hitaammin.

Kansantulokuilu ja sen taustatekijät

Kuinka Visegrad-alueen ja kehittyneiden talouksien elintasot suhteutuvat toisiinsa? Jos vertaamme käypähintaisia bruttokansantuotteita henkeä kohti, ilmaistuna USA:n dollareissa ja korjattuna vallitsevilla ostovoimapariteeteilla, niin suhteessa Yhdysvaltoihin v. 2000 ne vaihtelivat noin yhdestä neljänneksestä Puolassa noin kahteen viidennekseen Tshekin tasavallassa (kuvio 1). Tärkein taustatekijä oli alhainen työn tuottavuus, joka suhteessa amerikkalaiseen tasoon vaihteli 35 %:sta Puolassa 46 %:iin Unkarissa. Valtavaa tuottavuuskuilua paisuttaa työllisten verrattain alhainen osuus koko väestöstä.³ Euroalueen BKT per capita on sitä vastoin merkittävästi korkeampi, noin 70 % Yhdysvaltain tasosta. Suomi ja Irlanti ovat kaksi menestynyttä kansantulokuilun ylittäjää, ja nykyään molempien maiden henkeä kohti lasketut tulot ylittävät euroalueen keskiarvon.

² Muut neljä maata ovat Latvia, Liettua, Slovenia ja Viro.

³ Jos otetaan työllisyyden lisäksi huomioon Visegrad-maiden pitemmät työajat, niin työllisyyden suhde väestöön on Tshেকissä jokseenkin sama kuin Yhdysvalloissa, mutta Slovakia ja Unkari jäävät noin 5 tai 10 prosenttiyksikköä sen alle. Ks. OECD (2003c, 131). Puolasta ei ole saatavilla vastaavia tietoja.

Lähestymistä kohti kehittyneiden maiden elintasoa ei voida pitää itsestään selvänä. Historiassa jotkut maat jäivät jälkeen sen sijaan että olisivat ottaneet kiinni. Jotkut toiset maat onnistuivat hädin tuskin säilyttämään henkeä kohti lasketut tulonsa suhteessa Yhdysvaltoihin. Esimerkiksi Länsi-Euroopan ja Yhdysvaltojen välinen tulero pysyi käytännöllisesti katsoen muuttumattomana viimeksi kuluneen neljännesvuosisadan aikana. Jotkut nykyisistä EU-maista eivät edistyneet lainkaan, kun taas joissakin maissa tapahtui suhteellisen lyhyitä nopean kasvun pyrähdyksiä jotka tyrehtyivät. Sitä vastoin Suomi ja Irlanti edistyivät johdonmukaisesti ja lähestyivät amerikkalasta tulotasoa tuottavuutensa korkeamman kasvun ansiosta.

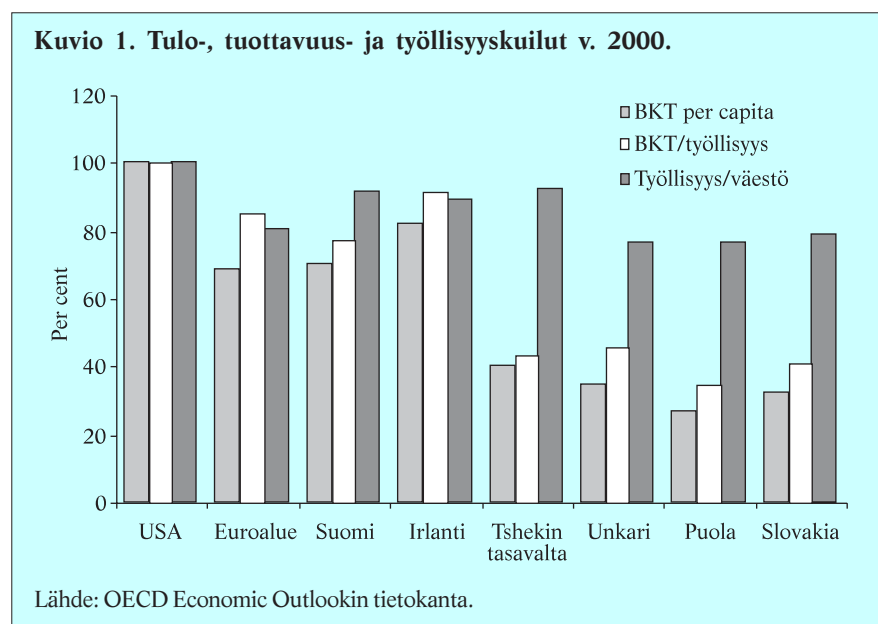
Neljä vuosikymmentä kestäneen keskusjohtoisen suunnittelun jälkeen Visegrad-maat kävivät läpi tuskallisen muutoksen markkinatalouksiksi, ja ne saavuttivat varteenotettavan työn tuottavuuden kasvun 1990-luvun puolivälistä lähtien. Ne eivät kuitenkaan onnistuneet yhtä hyvin luomaan työpaikkoja yksityiselle sektorille lukuun ottamatta Unkaria, jossa työllisyys kasvoi erittäin alhaiselta tasolta (taulukko 1).

Julkisen talouden tasapainottamisen haaste

Sekä Suomi että Irlanti tasapainottivat julkista talouttaan merkittävästi, mikä auttoi niitä lähestymään amerikkalasta tulotasoa. Irlanti on mainittu usein toivottavana ja jäljiteltävänä mallina, kun taas Suomi on saanut osakseen vähäisempää huomiota, joskin sen menestys on huomioitu kasvavassa määrin.⁴ V-4-maat tuottavat jatkuvasti kroonisia budjettialijäämiä, jotka ovat valtaosin rakenteellisia ja selvästi kestäättömiä. Julkisen sektorin työllisyys ja menot ovat suhteellisen korkeita maiden kehitystasoon nähden (taulukko 2). Menopuolella suurimpia ongelmia ovat johdon tehotomuus ja kestäättömät sosiaaliturvamenot. Merkittävää liikatyövoimaa näyttää olevan koulutuksessa, terveydenhuollossa ja julkishallinnossa. Kun näiden sektorien suhteellisen alhaiset palkat alkavat tavoittaa länsimaaisia tasoja EU:hun liittymisen jälkeen, tämän ylityöllisyyden todelliset kustannukset paljastuvat, ja ne toden-

⁴ Ks. esimerkiksi Tshekin keskuspankin pääjohtajan äskeinen esiintyminen (Tuma 2003).

Kuvio 1. Tulo-, tuottavuus- ja työllisyyskuilut v. 2000.

Taulukko 1. Työllisyys- ja tuottavuustrendit yksityisellä sektorilla v. 1995–2002.

Maa	Prosenttia vuodessa	
	Työllisyyden kasvu	Työn tuottavuuden kasvu
Tshekin tasavalta	-0,6	2,1
Unkari	1,8	2,6
Puola	-1,1	4,9
Slovakia	-0,8	3,8
Suomi	2,4	2,1
Irlanti	5,5	3,4

Lähteet: OECD Economic Outlookin tietokanta; OECD (2003b).

näköisesti johtavat merkittäviin henkilöstövähennyksiin. Jos viranomaiset uudistavat julkista menotaloutta samaan aikaan, voitaisiin saavuttaa parannuksia koulutuksessa ja terveydenhuollossa sekä hallinnon tehokkuudessa. Bruttovelka näyttää olevan helposti hallittavissa, jos tarkastellaan taulukon 2 tietoja.

Julkisten eläke- ja terveydenhuoltojärjestelmien pitkän aikavälin sitoumukset näyttävät kuitenkin kestävämmiltä. Esimerkiksi eläkevastuiden nykyarvo ylittää 130 % BKT:stä Tshekin tapauksessa ja on huomattava kolmessa muussa Visegrad-maassa. Julkisen terveydenhuoltojärjestelmän implisiittiset vastuut ovat vielä tätäkin uhkaavampia.⁵ Julkisen talouden tasapainottamiseksi on väistämätöntä leikata lakisääteisiä menoja, jotka koostuvat sosiaaliturva- ja hyvinvointietuuksista. Epäedullisten demografisten trendien takia on uudistettava järjestelmiä eikä tyydyttävä niiden paikkailuun.

Ylisuuren julkisen terveydenhuoltojärjestelmän lisäksi julkinen eläkejärjestelmä muodostaa menouudistuksen avainalueen. Puola ja Unkari pysyttivät 1990-luvun puolivälissä lakisää-

⁵ Edes Unkari ei ole vielä saavuttanut kestäväää sosiaaliturvaa, vaikka se on suorittanut Visegrad-maiden pisimmälle menevät eläke- ja terveydenhuoltouudistukset. Ks. Burns & Cekota (2002).

teisen kaksipilarisen järjestelmän, joka koostuu rahastoimattomasta ja rahastoidusta komponentista, kun taas Slovakia ottaa käyttöön samanlaisen järjestelmän v. 2005. Tshekit ovat kieltäytyneet etenemästä tähän suuntaan ja valinneet sen sijaan rahastoimattoman järjestelmän, jossa eläkemaksut on määritelty ainoastaan teoreettisesti ja johon liittyy henkilökohtaisia tilejä – ilman kiinteää toteutusajankohtaa.⁶

Julkinen talouden tulopuolella uusien jäsenmaiden verojärjestelmät kärsivät tehottomasta veronkannosta ja laajasta veronkierrosta. Verorasitus

suhteessa BKT:hen on suhteellisen korkea matalan tulotason maille, Slovakian 34 %:sta Tshekin 39 %:iin, joka on lähellä EU:n 40,5 %:n keskiarvoa (OECD 2003d). Kaikissa V-4-maissa on verrattain korkeat sosiaalivakuutusmaksut, jotka muodostavat merkittävästi suuremman osan verokertymistä kuin Länsi-Euroopassa. Tyypilliset arvonlisäveroprosentit ylittävät EU:n keskiarvon, mutta monenlaisten tavaroiden ja palvelujen alennetut prosentit ja tehoton veronkanto johtavat hieinan alhaisempiin efektiivisiin prosentteihin.

Tuloja verotetaan vähemmän rasakaasti – varsinkin yritystuloja, jotka ovat laskeneet verokilpailun seurauksena. Slovakia on kiihdyttänyt tätä kilpailua ottamalla tammikuussa 2004 käyttöön 19 %:n tasaveron niin yritysten voitoille kuin ansiotuloille sekä yhtenäisen 19 %:n arvonlisäveron. Unkari vuorostaan leikkasi yritysve-

⁶ Lakisääteisten eläkkeiden lisäksi kaikilla V-4-mailla on vapaaehtoinen kolmas pilari, jossa säästämistä vanhuutta varten rohkaistaan vaatimattomilla tuilla. Koska vapaaehtoiset eläkerahastot on luotu vasta äskettäin, ne ovat yhä vain pari prosenttiyksikköä BKT:stä.

Taulukko 2. Eräitä julkisen talouden tunnuslukuja v. 2002.

Maa	Prosenttia kokonaistyöllisyydestä		Prosenttia käypähintaisesta BKT:stä	
	Julkinen sektorin työllisyys	Kokonaismenot	Nettoluoton-anto	Bruttovelka
Tshekin tasavalta ¹	16,0	45,3	-3,9	37,6
Unkari ²	21,2	52,2	-9,2	55,5
Puola	15,1	43,2	-3,7	45,0
Slovakia	22,2	50,6	-7,2	41,0
Suomi	24,7	47,2	4,2	47,2
Irlanti	11,5	33,7	-0,2	33,7

¹ Julkinen bruttovelka v. 2001, ml. sekä tilastoitu julkinen velka (18,7 % suhteessa BKT:hen) että budjetin ulkopuoliset velat.

² Julkisen talouden alijäämä sisältää kertaluonteisen maksutulon, joka on noin 3 % BKT:stä. Bruttovelka v. 2001.

Lähteet: OECD Economic Outlookin tietokanta ja OECD:n maakatsaukset.

ron 18:sta 16:een prosenttiin ja puodotti ansiotuloveroa kahdella prosenttiyksiköllä nostaen samalla välillisiä veroja. Puola harkitsee vastaavansa Slovakian uuteen yritysveroon, kun taas Tshekki suunnittelee alentavansa yritysveroa 24 %:iin v. 2005. Verotuksen ja kannustimien yksityiskohdientakia tosiasialliset yritysveroasteet saattavat olla suurin piirtein samoja kaikissa V-4-maissa; kuitenkin Slovakia verottaa ansiotuloja huomattavasti alhaisemmalla prosentilla. Pienyritykset todennäköisesti onnistuvat välttämään veroja paremmin kuin keskisuurret ja suuret yritykset, ja itsensä työllistävät saavat myös merkittäviä verohelpotuksia, jotka kannustavat heitä mutta samalla vaikuttavat selvästi negatiivisesti julkisten eläke- ja terveydenhuoltojärjestelmien taseisiin. Myös suursijoittajat hyötyvät verohelpotuksista.

Irlanti on onnistunut melko hyvin politiikassaan verottaa voittoja vähemmän kuin muut eurooppalaiset maat, ja hiljattain se alensi lakisäätteistä yritysveroaan vielä lisää. Suomen viranomaiset ovat äskettäin ilmoittaneet päätöksestään osallistua myös verokilpailuun, osaksi reaktiona alhaiseen verotukseen uusissa jäsenmaissa. Visegrad-maiden harjoittaman verokilpailun suurin ongelma on se, että veronalennukset pyrkivät käymään me-

noleikkausten edellä. Toiveena on, että laajeneva veropohja tuottaa enemmän verokertymiä alhaisemmilla veroasteilla, mutta useimmiten tämä jää toteutumatta. Voidaan toisaalta kysyä, onko V-4-maiden hallituksilla varaa luopua verokilpailusta, kun ne ovat päättäneet vauhdittaa tuottavuuden ja työllisyyden kasvua.

Tuottavuushaaste

Kaikki Visegrad-maat pyrkivät parantamaan liiketoimintaympäristöjään voimistaakseen talouskasvuun. Vaikka yritys ympäristön laatu on edelleen heikompi kuin Suomessa tai Irlannissa, verrattain alhaiset työvoimakustannukset, kunnollinen infrastruktuuri, koulutetun työvoiman saatavuus ja sijainti lähellä Länsi-Euroopan markkinoita houkuttelevat ulkomaisia investoijia (taulukko 3). V-4-maiden oppimistulokset ovat jonkin verran parempia kuin niiden koulutusmenojen tasoista voisi ennustaa, mutta taulukko 3 paljastaa, että niiden tuottavuuden kasvu perustuu pikemminkin suoriin ulkomaisiin sijoituksiin kuin erinomaiseen inhimillisen pääoman muodostukseen.

Ulkomaisten omistajien kontrolloimien yritysten korkea ja nouseva osuus Visegrad-maiden tuotannosta – kuten

Slovakiassa, jonne ulkomaiset sijoitukset ovat kasvaneet jyrkästi viime vuosina – tekee niiden tuottavuuden kasvukäyrät enemmän Irlannin ja Suomen kaltaisiksi. Kaikki V-4-taloudet ovat kuitenkin kokeneet huomattavan kaksijakoisuuden ulkomaisten yritysten ja kansallisten yritysten välillä. Edellisillä on taipumus saavuttaa korkea tuottavuus, suuret voitot ja erinomainen vientimenestys. Jälkimmäisiä piinaa heikon johtamisen ja säätelyn puutteiden yhdistelmä, josta seuraa liiallista byrokratiaa, yksityisomaisuuden tehoton suoja, suhteelliset korkeat energia-, viestintä- ja lakipalvelukustannukset, ja niin edelleen. Paradoksaalisesti säätely-ympäristön laatu on paljon tärkeämpi kotimaisessa omistuksessa oleville yrityksille kuin monikansallisten yritysten tytäryhtiöille, joilla on vahvat lakiasiantuntijat ja jotka pääsevät helposti valtion korkeiden virkamiesten puheille.

Vaikka uudet jäsenmaat kompensoivat alhaista tuottavuuttaan ja puutteellisia instituutioitaan matalilla palkoilla ja houkuttelevilla veroilla, ne kohtaavat liikkuvan maalin, koska niiden kehittyneet kilpailijat kumoavat korkeammat työvoimakustannuksensa paremmalla tuottavuudellaan ja alentavat muita kustannuksiaan edistyneemmällä teknologialla ja elinkeinoelämän tehokkaalla säätelyllä. Saman-

Taulukko 3. Liiketoimintaympäristö ja ulkomaiset sijoitukset.

Maa	Korruptoituneisuus. Korruptioindeksi v. 2003 (sijoitus 153 maan joukossa)	Työtunnin kustannukset v. 2002, % USA:n tasosta	Moottoritieverkosto v. 1999, kilometrejä	Koulutusmenot, % BKT:stä (sijoitus 26 OECD-maan joukossa)	Oppimistulokset, PISAn luonnontieteiden osamisen indeksi (sijoitus 31 maan joukossa)	Ulkomaisten omistajien kontrolli teollisuudessa, % liikevaihdosta (sijoitus 22 OECD-maan joukossa)	Ulkomaisten omistajien kontrolli palveluissa, % liikevaihdosta (sijoitus 17 OECD-maan joukossa)
Tshekin tasavalta	54	18	499	17	11	6	3
Unkari	40	20	488	19	15	2	1
Puola	64	15	268	24	15	8	4
Slovakia	59	11	295	21	N/A	N/A	N/A
Suomi	1	72	467	3	3	18	9
Irlanti	18	69	94	18	9	1	5

Lähteet: Eurostat; Transparency International; OECD Economic Outlookin tietokanta; OECD (2003c), OECD PISAn tietokanta 2001.

aikaisesti V-4-maiden kanssa kilpailee joukko alhaisempien kustannusten maita, ja muutamissa tapauksissa monikansalliset yritykset ovat siirtäneet toimintojaan Slovakiasta, Tshekistä ja Unkarista sellaisiin maihin kuin Kiina, Vietnam tai Ukraina. V-4-maihin tehdyt ulkomaiset suorat sijoitukset ovat kuitenkin pysyneet selvästi suurempina kuin tuollaiset pääomien viennit, ja ne ovat auttaneet vahvan vientiin suuntautuneen teollisuuden pystyttämisesä sekä modernisoimaan pankkitoimintaa, kauppaa ja yritysverkostoja.

Työllisyysaaste

Taulukko 4 osoittaa, että Tshekkiä lukuun ottamatta Visegrad-talouksia luonnehtivat hyvin alhaiset työllisyysasteet verrattuna Suomeen ja Irlantiin. Työllisyyskuilu on erityisen räikeä ikääntyneiden työntekijöiden kategoriassa. Työttömyysaste vaihtelee Unkarin 6 %:sta Tshekin 8 %:iin ja Puolan ja Slovakian 17 %:iin. Kuitenkin tosiasialliset työvoimareservit näyttävät olevan pienemmät kuin mitattu työttömyys, sillä ulkomaisiin investointeihin orientoituneet alueet ovat alkaneet kärsiä koulutetun työvoiman saata- vusongelmista. Erittäin alhainen työvoiman liikkuvuus sementoi jossain määrin työvoiman pullonkaulojen ja työttömyyden esiintymisen yhdessä, varsinkin alueilla joilla on suljettu kaivoksia ja vanhentuneita teollisuuslaitoksia.

Jaromir Cekota painottaa Puolan, Slovakian, Tsekin ja Unkarin tarvetta tasapainottaa julkinen taloutensa, sillä muuten ne ajautuvat kriiseihin, jotka katkaisevat niiden pyrkimykset lähestyä vanhojen EU-maiden elintasoja.

Tarjontapuolella keskeisimmistä ongelmista seuraa heikkoja kannustimia, alhaista liikkuvuutta ja heikkoa ammattitaitoa. Työnteon kannustimia heikensi merkittävästi väärä politiikka, jossa varhaisella eläköitymisellä, vammaistuilla ja suhteellisen anteliailla sosiaalietuuksilla rohkaistiin jäämään pois työelämästä. Esimerkiksi noin 6 % puolalaisista saa vammaistukia, jotka ovat 4,5 % BKT:stä. Tämä ja pysyvien sosiaalietuuksien saatavuus johti ammattitaidottomien ja ikääntyneiden työntekijöiden nopeasti aleneviin työllisyysasteisiin. Viime vuosina kaikki V-4-

hallitukset ovat pyrkineet parantamaan työnteon kannustimia, mutta tämä on ollut työläs tehtävä. Kaikesta huolimatta sosiaalietuuksien saantiehtoja on yleisesti tiukennettu, ja uudistetut sosiaaliturvajärjestelmät palkitsevat työsäkäynnistä, varsinkin Unkarissa ja Slovakiassa. Ikävä kyllä nämä uudistukset eivät ole juurikaan parantaneet lukuisten vähäosaisten romanien työllistymismahdollisuuksia. Näissä kahdessa maassa heidän osuutensa pitkäaikaistyöttömistä on yli puolet, ja he kärsivät sekä puutteellisesta ammattitaidosta että voimakkaasta syrjinnästä.

Kysyntäpuolella työehtosopimusten joustamattomuus ja työvoiman korkeat sivukulut johtavat työttömien joukossa enemmistönä olevien ammattitaidottomien työntekijöiden erittäin huonoihin työllistymisnäkyymiin. Palkkasopimusjärjestelmässä yhdistyvät suurten toimipaikkojen ja julkisen sektorin toimialakohtaiset sopimukset ja joustavammat järjestelyt pienyrityssektorilla, jolle suurin osa uusista työpaikoista syntyy. Periaatteessa sosiaalivakuutusmaksujen leikkaukset erityisesti matalapalkka-aloilla voisivat

Taulukko 4. Työllisyysasteet v. 2002.

Maa	%, 15–64-vuotiaat	%, 55–64-vuotiaat
Tshekin tasavalta	65,6	40,4
Unkari	56,5	25,9
Puola	51,7	26,6
Slovakia	56,5	22,1
Suomi	69,1	47,8
Irlanti	65,0	48,0

Lähde: Eurostat.

vahvistaa työnantajien halua työllistää. Syrjinnän vastaiset toimenpiteet parantaa romanien ja muiden syrjäytyneiden ryhmien työllistymismahdollisuuksia voisivat myös luoda uusia työpaikkoja. Toistaiseksi ei ole toteutettu mitään tällaisia toimenpiteitä, mikä ehkä johtuu kaikkein huono-osaisimpien väestöryhmien heikosta poliittisesta vaikutusvallasta.

Johtopäätöksiä

Visegrad-taloudet saattavat hyvinkin saavuttaa vähitellen kehittyneempien talouksien henkeä kohti lasketut tulo-
tasot, kun ne syventävät integraatio-
taan EU-alueen kanssa kaupan ja in-
vestointien kautta. Näyttää olevan kaksi pääasiallista kehityspolkua. Ensimmäistä polkua luonnehtii suhteellisen korkea tuottavuuden kasvuvauhti, ja riippuen kyseisen maan olosuhteista hidaskasvu työllisyyden kasvu tai jopa sen supistuminen. Tämä seuraisi alhaisemman tuottavuuden yritysten alasajoista ja lakkauttamisista sekä julkisen sektorin rakenteellisiin uudistuksiin liittyvistä irtisanomisista ilman, että pienyrityssektorilla luodaan riittävästi uusia työpaikkoja. Toinen polku on sopusoinnussa sellaisten mikrotaloudellisten reformien kanssa, jotka parantaisivat merkittävästi liiketoimintaympäristöä sekä kannustimia palkata työvoimaa ja ottaa vastaan matalapalkkaisia työpaikkoja. Tähän skenaarioon liittyy korkeampi työllisyys ja hitaampi tuottavuuden kasvu.⁷

Taulukko 5 esittää nämä vaihtoehtoiset lähestymispolut, jotka perustuvat OECD:n viime aikoina julkaisemiin Visegrad-maiden katsauksiin ja

⁷ Vaihtoehtoiset lähestymisurat estimoitii seuraavalla yhtälöllä: $V(t) = (1+a)*V(t-1) + b*[A(t-1) - V(t-1)]$, missä V = työn tuottavuus (BKT työntekijää kohti) Visegrad-maassa, A = työn tuottavuus Yhdysvalloissa, a = 1,5 %:n tuottavuuden vuotuinen trendikasvuvauhti, t = aika ja b = lähestymisparametri.

Taulukko 5. Vaihtoehtoiset keskipitkän aikavälin lähestymisskenaariot v. 2003–2010.

Skenaario ¹	Työllisyys		Tuottavuus		BKT	
	I	II	I	II	I	II
Tshekin tasavalta	-0,4	0,5	3,6	2,9	3,2	3,4
Unkari	0,0	0,8	3,5	2,8	3,5	3,6
Puola	-0,3	1,5	4,4	3,4	4,1	4,9
Slovakia	0,0	1,5	3,8	3,0	3,8	4,5

¹ Skenaario I olettaa alhaisemman työllisyyden kasvun ja tuottavuuden lähestymisparametrin arvoksi 2 %. Skenaario II olettaa työllisyyden kasvun ja lähetymisparametrin arvoksi 1,2 %.

Lähteet: OECD:n maakatsaukset ja kirjoittajan omat laskelmat.

omiin laskelmiini. Lähestymisvauhti ei olisi dramaattinen olettaen, että Yhdysvaltain tuotanto kasvaa 3 % vuodessa. Koska EU kasvaa todennäköisesti hieman hitaammin huolimatta Lissabonin huippukokouksen asettamasta 3 %:n tavoitteesta, Visegradmaat saattavat hyvinkin kokea elintasojaan kohoavan vähitellen eurooppalaiseen keskiarvoon noin kolmessa vuosikymmenessä.

On korostettava, että yllä käsitellyt lähestymismahdollisuudet ovat jonkin verran vähemmän optimistisia kuin hallitusten viralliset projektiot, jotka olettavat nopeamman tuottavuuden ja työllisyyden kasvun. Tästä huolimatta taulukon 5 molemmat skenaariot ovat optimistisia siinä mielessä, että ne edellyttävät onnistumista julkisten talouksien tervehtymisessä. Muussa tapauksessa julkisten talouksien paisuvat paineet ja niitä seuraavat kriisit voisivat suistaa Visegrad-taloudet lähestymisraiteiltaan ja johtaa kasvaviin elintasokuiluihin.□

KIRJALLISUUS

Burns, A. & Cekota, J. (2002), Coping with population ageing in Hungary, OECD Economics Department Working Paper No. 338.

OECD (2002a), Economic Survey: Hungary, Paris.

OECD (2002b), Economic Survey: Poland, Paris.

OECD (2003a), Economic Survey: Czech Republic, Paris.

OECD (2003b), Employment Outlook, September, Paris

OECD (2003c), STI Scoreboard, September, Paris.

OECD (2003d), Revenue Statistics: 1965–2002, Paris.

OECD (2004), Economic Survey: Slovak Republic, Paris, tulossa.

Tuma, V. (2003), Czech fiscal policy in the light of European fiscal policy lessons, speech presented at Forum Populini, Prague, 23 October 2003. www.cnb.cz/en/pdf/Tuma_Forum_populini.pdf.